

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת משפטים

אור

מידת האנוכיות

שמות (פרשת משפטים) פרק כא פסוק (א) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לִפְנֵיהֶם:

שאלות:

א} יש לשאול כתוב בפסיקתא 1. והובא ברש"י כל מקום שכתוב ואלה בא להוסיף על הקודמים, והשאלה נשאלת האם יש תוספת יותר ממעמד הר סיני וקבלת התורה במסירת המשפטים? ב} ועוד יותר קשה היתכן שלאחר מעמד נשגב וקדוש של קבלת התורה מתחילה במשפטים ודינים של עבד וגניבה ונזקי ממונות במקום לעסוק ולמסור דברים יותר נעלים? ג} ויותר קשה להבין מדוע התורה הפסיקה באמצע עניין מעמד הר סיני באמצע והכניסה את פרשת המשפטים ולאחר מכן חזרה הפרשה 2. לגמור את עניין מעמד הר סיני הלא דבר הוא? ד} ועוד המשפטים שהם נזקי ממון בן אדם לחברו הם דברים הגיוניים שאפילו שאר אומות יש להם בתי משפט ומה המיוחד במשפטי התורה?

נזקי ממונות בחיי החברה:

אחד הנושאים המרכזיים בחיי האדם הם נזקי ממונות ופגעי אדם לחברו אשר לצערנו רבים וטובים נכשלים בכך ומתייחסים לדברים כעניין של מה בכך בסך הכל נזק או פגיעה ברכוש ומדובר על איזה סכום, וסביב זה יש תמיד סכסוכי שכנים המתגוררים בבתים משותפים שיש הנוהרים ויש הלוקים במידת האנוכיות שאינם נוהרים או בניהם פוגעים ומזיקים ולא נותנים על כך את הדעת מחוסר חשיבות, ובפרט בענייני בניה אשר הורסת כל חלקה טובה הקנאה והשנאה או חוסר התחשבות וכדומא, ויכול האדם להיות לכאורה עובד השם ויושב ולומד תורה ואינו רואה סתירה בכך למעשיו, אולם תורתנו מלמדת אותנו שבראש ובראשונה חייב האדם לתת את דעתו על הזהירות בממון ורכוש חברו והוא הבסיס לקבלת התורה כמו שנבאר.

מעלת וחשיבות משפטי התורה בן אדם לחברו:

נקדים שהנה כתב התנא שעל המשפטים העולם עומד **בפרקי אבות פ"א [יז] רבן שמעון בן גמליאל אומר על שלשה דברים העולם עומד על הדין, ועל האמת, ועל השלום, שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם: ובעצם שלושת הדברים קשורים אחד בשני כאשר עושים דין אמת משכין שלום כמבואר במדרש 3. בשם רשב"י שכך אמר יתרו וכל העם יבוא על מקומו בשלום. זאת ועוד כתבו חז"ל 4. אמר רבי אלעזר כל התורה כולה תלויה במשפט, ולכן ניתנו הדינים אחרי עשרת הדברות, עוד אמרו 5. שמש רבנו אמר לישראל אם לא יקיימו את דיני ממונות הקב"ה יקח בחזרה את התורה, ולכן משה רבנו 6. מסר נפשו על דיני ממונות, עד שאמרו חז"ל 7. כל שאינו הולך לבית דין ישראל אלא לערכאות אין לו חלק לעולם הבא, ועוד יותר אמרו שכל דין אמת שותף לקב"ה בבריאת העולם, וגם אמרו חז"ל 8. שגורם להשראת השכינה בעולם, ולעולם יראה הדין את עצמו כאלו חרב מונחת לו בין ירכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו וכו' בהיות והקב"ה ניצב עם הדיינים. וגם 9. מקרב את הגאולה ובניין בית המקדש, ולזאת הדיינים 10. קבלו תואר ושם "אלוקים", ואפילו 11. דנים בערכאות כדיני ישראל אסור לדון בערכאות.**

מדוע פרשת משפטים באמצע מעמד הר סיני:

אחר הדברים האלה בזה נבוא לביאור עניין פרשתנו אשר הוכנסו המשפטים באמצע מעמד הר סיני, וגם דרשו חז"ל בפסיקתא ואלה המשפטים. ר' ישמעאל אומר ואלה מוסיפין על העליונים, מה עליונים מסיני, אף תחתונים מסיני. בהיות ומשפט ממונות בן אדם לחברו הן הם יסוד קיום התורה ובלעדיהן לא ניתנה תורה והם המשך לעשרת הדברות בכדי שאדם יבין ויפנים ששמירה על חברה תקינה ושמירת רכוש ומוון חברו הן חלק ממהות התורה ובהן תלוי קיום העולם והגאולה.

דיני המשפטים המשך לדיברת האחרונה לא תחמוד:

והוסיף הרמב"ן שמות (פרשת משפטים) פרק כא פסוק א ואלה המשפטים כנגד לא תחמוד, כי אם לא ידע האדם משפט הבית או השדה ושאר הממון יחשוב שהוא שלו ויחמדהו ויקחהו לעצמו, לפיכך אמר תשים לפניך, משפטים ישרים ינהיגו אותם ביניהם, ולא יחמדו מה שאינו שלהם מן הדין. וכן אמרו במדרש רבה (שמות ל טו) כל התורה כלה תלויה במשפט, לכן נתן הקדוש ברוך הוא דינין אחר עשרת הדברות. **וכן כתב הספורנו שם:**

דיני ממונות יותר מקורבנות:

עוד כתב רבי אברהם בן הרמב"ם שמות (פרשת משפטים) פרק כא פסוק א ופנה אל המשפטים והקדים אותם והארך בפירושים, הגם שהזכיר בתוכם קצת הלכות הקרבנות כמו מאמרו שבעת ימים יהיה עם אמו וכמו ראשית בכורי אדמתך (וג'), לרמז שהמשפטים והיושר ומניעת הרשעה והחמס רצויים לפניו יתעלה יותר מן הקרבנות כמו שאמר שלמה עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח:

משפטי ממונות מונעים פורענות, והם סוד הגילגול:

עוד כתבו חז"ל במדרש 12. שכאשר אין הולכים על פי דיני תורה בממונות מביא פורענות צרות וגזרות בעולם, ולכן כתב הזוהר בריש פרשתנו [דף צד]. פתח ר' שמעון ואמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניך תרגום ואלין דיניא דתסדר קדמיהון, אלין אינון סדורין דגלגולא דינין דנשמתין דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה: ללמדנו שבעצם שורש כל גלגולי הנשמות בגלל נזקי ממונות שבן אדם לחברו ולכן כותב סבא דמשפטים אלה המשפטים הכוונה זאת תורת הגילגולים מדוע נמכר לעבד ומדוע נגנב ועונשו של הגנב וכדומא.

מעשה עם הבעל שם טוב ללמדנו כיצד מתגלגל לתקן את נזקי הממון:

וגדולה מזו מובא בשם מרן אור ישראל הבעל שם טוב זי"ע בפירוש הזוהר על שאלת הרה"ק הרבי ר' דוב בער המגיד ממעזריטש זי"ע שיפרש לו דברים אלו? והבעש"ט ציהו ליסע ליער אחד ויראה שם אילן עבה וסמוך לו מעיין מים חיים ובתוך האילן חור גדול, בגודל שיכול אדם להיכנס בו, וציהו להיכנס אליו ולהמתין שם במשך היום, הר"ר בער עשה כן וראה

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

שהגיע איש אחד רכוב על מרכבתו כנראה סוחר אמיד ובהיותו עיף ויגע עמד לפוש שם אכל ממאכלו ושתה מהמעייין וארנקו עם המעות נפל מכיסו אבל הוא לא הרגיש בכך ונסע לדרכו, אחר כך בא לשם איש אחר שגם הוא נח אכל ושתה ומצא את הארנק עם המעות הרימו לקחו עמו וילך לדרכו, עוד זה הלך והנה הגיע איש עני ונכה רוח וחבילותיו על כתיפיו כדרך העניים המרודים ובהיותו עיף ויגע מדרכו הארוכה רגלי עמד לפוש שם אכל מהפת שבתרמילו ושתה ממי המעיין הזכים והניח עצמו לישן ולפוש, והנה לפתע בא בחזרה האיש הראשון אשר אבד ארנקו במקום זה ואחר חקירה ודרישה על הארנק שכמובן העני הזה לא ידע עליו מאומה עמד האיש ההוא והכה את העני מכות קשות ונאמנות בטענה שיחזיר מעותיו, ואולם אחר שראה שכל המכות הם לשוא עזבו לנפשו והלך לו. הרבי ר' בער שישב בתוך האילן וראה את כל המאורע במשך היום חזר אל רבו מרן הבעש"ט ז"ע וסיפר מה שראה והביע פליאתו העצומה כיצד הרשו מן השמים שאיש עני ומדוכא יספוג מכות אכזריות על לא עוול בכפו, ואולם מרן הבעש"ט ענהו דע לך כי האיש הראשון שאבד ארנקו עם מעותיו היה חייב בגלגול ראשון סכום הכסף שהיה בארנק לזה שמצאו ובאו לדון לפני העני הזה שהיה בגלגול הקודם דיין, ופסק שלא על פי דין ועל כן הכסף הוחזר עתה לבעלים האמיתיים, ואילו הדיין שעיוות את הדין קיבל ענשו, וזהו קאמר הזה"ק ואלה המשפטים אלון אינון סדורין דגלגולא דינין דנשמתין דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה עכ"ל, והיינו שלפעמים צריכים כל המעורבים בדין תורה להתגלגל שנית כדי להוציא משפט צדק לאור.

והן דברי וביאור הדגל אפרים בזהר:

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם איתא בזהר הקדוש [משפטים צ"ד] אלון אינון סדורין דגלגולא עיין שם, והוא תמוה לכאורה הא בפסוק מפרש ואזיל דיני ממונות? אך שמעתי בענין הדין שאחד דן את חברו לבית דין ויודע בעצמו שבדאי הוא זכאי בדין והתורה מחייבתו אל יקשה לו הלא תורת אמת היא ודרכיה דרכי נועם כי זהו אמיתות התורה ונועם דרכה, כי בוודאי מסתמא היה חייב בגלגול העבר לאיש הדין עמו וכעת חייבתו התורה לשלמו כדי לצאת ידי חובתו, וחבירו שלוקח עתה את המעות במרמה הוא עתיד ליתן את הדין, וכאלה רבים בעניי דינים וזה יש לומר שרימו הזהר הקדוש ואלה המשפטים שהם דיני ממונות אף על פי שמן הנראה הם נגד האמת, אך האמת היא אלון אינון סדורין דגלגולא והיינו הבורא הכל ובורא כל הנשמות הוא היודע איך היה בגלגולים הקודמים בין איש לחבירו ככה יסובב המסבב ומנהיג על פי התורה את עולמו בחסד וברחמים ובצדק ובמשפט אמת לשפוט בין אדם לחברו.

מעשה בזמן האריז"ל:

ואכן מסופר על נשמה שהתגלגלה בחמור כדי להחזיר חוב. פעם התארח האריז"ל בביתו של עשיר אחד לפתע השמיע בקשה מעוררת תמיהה ברצונו לצאת לראות את אורוותיו של העשיר בעל הבית כבש את פליאתו והורה לאורחו החשוב את הדרך אל האורוות, האריז"ל התבונן כה וכה והצביע על אחד החמורים התאות לתת לי חמור זה. דווקא את החמור הזה? התפלא העשיר לא אוכל לתת אותו הוא עובד כמו כמה חמורים יחד ואני מפיק ממנו רווחים עצומים, האריז"ל שתק וחזר לטרקלינו של העשיר עתה הביע את רצונו לראות את כל שטרי החוב של מארחו, העשיר הביא ערימה מכובדת של שטרות זה שטר הלוואה של היהודי השכן החל להסביר, וזה שטר של פלוני הגביר מהעיר הסמוכה שנקלע לאחרונה לקשיים כלכליים, האריז"ל הצביע על שטר בלה מיושן מהו השטר הזה הו נזכר העשיר זהו שטר חוב של יהודי שנפטר מזמן כבר אין סיכוי שהכסף יחזור אלי איפעם, התואיל לתת לי את השטר במתנה שאל האריז"ל, העשיר משך בכתפיו מדוע לא, האריז"ל נטל את השטר וקרע אותו לגזרים, כעת לך לראות מה שלומו של החמור שלך, העשיר יצא מן הטרקלין וחזר המום החמור מת אינני מבין מה קרה לו הוא היה בריא וחזק יותר מכל בעלי החיים שברשותי, דע לך אמר לו האריז"ל שבחמור הזה התגלגלה נשמתו של בעל חובך המנוח משמים חייבו אותו לחזור לעולם הזה בגלגול כדי לפרוע לך את חובו עתה משמחלת לו על החוב באה מנוחה לנשמתו המיוסרת והיא שבה ועלתה לגנוי מרומים.

דיני ממונות קשורים לשורש נשמתו ולרחונית:

ולזאת כתבו חז"ל שההבדל בין דיני תורה לערכאות שדיני תורה נעשים בהשראת השכינה ששורה עם הדיינים ובה מונע דין מלמעלה, והכל מונהג בצורה רוחנית הקשורה לשורשי נשמתו של האדם כמתבאר מהזוהר הנזכר שזה תורת הגילגולים, **עוד הוסיף האלשיך 13.** שכל משפט ממוני על פי דיני התורה בורא סגורים ופרקליטים ככל מצוות התורה וגורם להורדת שפע בעולם. להוציא מיד הטועים כי תורת בן אדם לחברו אינו קשור לעבודת האדם בינו לבורא יתברך, בהיות וכל זמן שהאדם חיי באנוכיות וחושב רק על עצמו ורכושו ואין נותן דעתו על הסובב אותו כאילו כל העולם סביב צרכיו בלבד הרי הוא אינו מסוגל להבין שיש בורא לעולם אשר הכל מאיתו יתברך והוא מנהיג העולם אשר מחייב כל אדם להיות זהיר וזהיר בכל הסובב אותו, ולזאת אין פלא שאדם יכול להיות לומד תורה וירא את השם במצוות שבינו למקום אך במצוות שכן אדם לחברו מזלזל עד שמסוגל לפחד שלא יכשל באיסור קל שבינו למקום ולזלזל באיסור חמור של בן אדם לחברו. **וכן ראיתי סיפור** עד כמה טועים על בחור ישיבה שהיתה לו בחדרו פינת קפה וחלב ולא היה מעוניין לשתף את חבריו בקפה ובחלב, לכן הוא תלה שלט "פרטי גזל". אך זה לא עזר. חבריו השתמשו ולקחו לו מהחלב בלא רשותו, פעם אחר פעם. מה עשה? הוא החליף את השלט שעל החלב וכתב "חלב נוכרי". מאותו יום ואילך לא נגעו לו בחלב. ללמדנו עד כמה טועים מזלזלים באיסור גזל ומחמירים בחומרא ובהידור של חלב נוכרי.

מעשה עם הרב ישראל מסלאנט:

ולזאת רבי ישראל מסלאנט אכל פת עכו"ם, כאשר שהה מרן הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל בעיירת מרפא בגרמניה ניגש בוקר אחד למזנון המקומי וקנה לעצמו לחמנייה לארוחת בוקר בהתאם למנהג שנהגו בחוץ לארץ להקל בפת פלטר עכו"ם כמבואר ביורה דעה סימן קי"ב, אחד הרבנים שנוכח במקום לא יכל להסתיר את תדהמתו, אותו רב הצטייד בלחם שכבר הספיק להתייבש ולהתקלקל והכל כדי שלא יהיה נזקק למזון זרים לפת עכו"ם, לתדהמתו של ידידו הסביר רבי ישראל כי הוא נוסע

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

למקום הבראתו על חשבון ידיד שנתן לו את הכסף בתנאי מפורש כי יתנור מאותן חומרות המפריעות להבראתו, אם הייתי מביא כמוך פת שהיתה מתעפשת הרי שבכך הייתי מפטם את עצמי במזון טריפה גזל וגניבת דעת [ארחות חסידיך].

הרוצה להיות חסיד יקיים דיני נזיקין:

ולזאת חז"ל מלמדים אותנו **במסכת בבא קמא דף ל ע"א** אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנזיקין. רבא אמר מילי דאבות, ואמרי לה מילי דברכות. **ומבאר המהרש"א** שחסיד צריך להתאמץ ולהיות מושלם בשלשה תחומים בין אדם לחברו, בין אדם לעצמו, ובין אדם למקום. מילי דנזיקין, זהו התחום שבין אדם לחברו. מילי דאבות, מתייחס להשלמת המיזות ולתיקון האדם עצמו. ומילי דברכות, הכוונה לקשר של האדם עם ריבונו של עולם בין אדם למקום.

לכן המשפטים נכתבו ראשונים באמצע מעמד קבלת התורה, בכדי ללמדנו כי גם המצוות החברתיות מוסריות שבין אדם לחברו, הם אינם צו הנובע מפרי ההגיון האנושי הניתן לשינוי לפי רוחות הזמנים, אלא הם צו אלהי בעל חשיבות עליונה לא פחות מאשר קיום המצוות שבין האדם להשם יתברך. משום שרק על ידי השלמות בעניינים שבין אדם לחברו, האדם יכול להגיע לשלמות המצוות שבין האדם למקום, יען כי ביסוד קיומן של המצוות שבין אדם לחברו עומדת האמונה כי השם יתברך הוא הבעלים והשותף המרכזי בכל אדם ובכל רכוש. כך שאדם לחברו ואדם למקום הן חטיבה אחת. וכן נאמר במשנה [אבות פ"ג-ג]: כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו. על כן מפאת חשיבות עשיית הצדק בין אדם לחברו, הוסמכה פרשת משפטים לפרשת יתרו אשר בה עם ישראל שמע וקבל את עשרת הדברות מפי השם יתברך. **וכאשר נתבונן** יש בפרשה ארבעה אבות נזיקין א. **יש מזיק שהוא בכונה קרן**. ב. יש מזיק שלא התכוון להזיק מתוך רוע, הוא רק הולך בשדה אחר ואוכל להנאתו וכך הוא **מזיק שן**. ג. יש מזיק שהולך ובדרך הליכתו הוא מזיק, הוא לא שם לב לכך שהוא **מזיק הרגל**. ד. ויש גם מזיק בגרמא, אדם **חופר בור** ואחר כך מישוהו נופל בו. התורה מלמדת אותנו שצריכים לדעת להיזהר מהדברים השלילים וכמו שצריך לשמור על הממון שלא יזיק בכל צורות האפשריות, כך האדם צריך להיזהר לא להזיק לאחרים לא בכונה, לא להנאתו, ולא בלי תשומת לב. מאוד מצוי שאדם הולך כדרכו ולא שם לב שהוא פוגע באחרים ומצער אותם מאוד, אולם אדם מועד לעולם מפני מחויבותו לתת את דעתו על מעשיו.

החפץ חיים חשש מגזל פעוט נברא מלאך שיכול לשרוף את כל ורשא:

באחד הימים נצרך מרן החפץ חיים זצ"ל לנייר כתיבה, על שולחן סמוך היה מונח נייר, אך החפץ חיים מאן להשתמש בו בטרם קיבל את רשות בעליו, החפץ חיים הטריח את עצמו חקר וברר מי הוא בעל הנייר כדי שיוכל לבקש את רשותו, אולם כל חקירותיו ודרישותיו העלו חרס הבעלים לא נמצא, תוך כדי שהתארכו החיפושים אחרי בעל הנייר פקעה סבלנותו של אחד הנוכחים ואמר בהתרסה הנייר הזה שוה בקושי פרוטה [קופיקה] למה לעשות ממנו עסק כל כך גדול, החפץ חיים נתן בו מבט חודר אמנם הצדק עמך הנייר הזה באמת שוה רק פרוטה [קופיקה] אחת אבל מאיסור גזל של פרוטה [קופיקה] אחת נברא מלאך משחית שיכול לשרוף את כל ורשא. [נועם שיח ריש הספר יחי ראובן שמות עמוי כ"ז].

השטות בנזקי ממון חברו:

גזל לא רק רשעות אלא גם טיפשות אמר מרן **הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** הזהירות וההקפדה שלא ליטול ממון שאינו שלו אינה רק זהירות בדבר עבירה חמורה שעתידיים ליתן דין וחשבון על כל פרוטה כדן מאה, הנגיעה בממון הזולת שלא כדת יש בה גם מעשה טיפשות וכל כך למה, כי הרי מאמינים בני מאמינים אנו באמיתות דבריהם הקדושים של חז"ל והם קבעו ופסקו ברורות אם נטלת את שאינו שלך את שלך יטלו ממך [מסכת דרך ארץ זוטא ג'] נמצא כי אמנם הוא חושב להרוויח מממון חברו אך יוצא נפסד גם ממנו שלו, כך שאין אדם נשכר ממה שמוכן לחברו כמלוא נימא הנוטל את שאינו שלו עשה מעשה טיפשות לבד ממעשה רשעות [המאור הגדול עמוי קצ"ב].

חובת התשלום לעובד כפי ערכו:

חטא הגזל חקוק על המצח כאשר התפרסם שמו של האר"י הקדוש רבי יצחק לוריא זצ"ל הגיע אליו המקובל רבי משה גלאנטי זצ"ל שהתגורר אף הוא בצפת האר"י הביט בו ואמר אני רואה כי נכשלת בחטא של גזל, כידוע היה לרבי משה שני בתי חרושת באחד עבדו גברים ובשני נשים משום דרכי טהרה וצניעות, בשומעו את דברי האר"י ז"ל נדהם כולו והלך מיד אל בית החרושת בו עבדו הגברים שפך שקית מטבעות על השולחן ואמר כל מי שאני חייב לו כסף שיבוא ויטול, אולם אף אחד לא ניגש לקחת אף לא פרוטה, ניגש רבי משה גלאנטי אל בית החרושת שם עבדו נשים ועשה כנ"ל ניגשה אשה זקנה אחת ולקחה שתי פרוטות, התברר כי אותה זקנה היתה מומחית בעבודה יותר מאחרות ולכן הספק העבודה ואיכותה היו גבוהים יותר כך שהגיע לה בשכרה מעט יותר, כשחזר רבי משה גלאנטי להאר"י הקדוש אמר לו סר מעליך חטא הגזל ועוונתו כופר.

פרוטות מעבדים כניסה לגן עדן:

מעשה נורא שהיה בימי רבינו הגאון רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל שאחד מבחורי הישיבה היה חולה ונסע הביתה ובדרך נכנס ללון באכסניה בבוקר ראה הבחור שחסרות לו שבע פרוטות לשלם לבעל האכסניה הבעל הבית האמין לו שבהזדמנות יפרע לו את החוב הקטן, וכשהגיע הביתה נתן הבחור ליד חברו שבע פרוטות לשלם לבעל האכסניה והבחור ההוא שכח למוסרן לבעל הבית, לאחר זמן קצר נפטר הבחור החולה באחד הלילות כשרב חיים הסתובב במסדרוני הישיבה לאחר חצות הלילה ראה עין בעין את הבחור הנפטר צועד לקראתו ונתן לו ר' חיים שלום ושאל אותו מה נעשה בדיןך השיב לו הנפטר שכשהגיע לבית דין של מעלה התברר שהוא זך ונקי מכל חטא ועוון ונפסק דינו להיכנס לגן עדן וכשהגיע לשערי גן עדן עמד השטן בשער ולא נתנו להיכנס מפני איסור גזל שבידו כיוון שהיה חייב לבעל האכסניה ז' פרוטות ואין נפקא מיניה אם הוא אשם או לא סוף סוף עדיין לא שילם, על כן החליטו בבית דין של מעלה שיתנו לו רשות להיראות כאדם חי ולבקש מרבו לסדר תשלום החוב כדי שתהיה לו מנוחה, ציווה הגר"ח לאותו בחור לשלם ומני אז לא נראה אליו עוד.

מוסר השכל:

עלה בידנו להבין ולהשכיל שבראש ובראשונה חובת האדם לעבוד על מידת האנוכיות והרכושנות אשר נולד איתה ומטבעו חושב רק על עצמו כמו שכל תינוק מתחילת חייו אומר על כל דבר הכל שלו, ולכן צריך לתת את דעתו על הלכות בן אדם לחברו

בית: רח' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941
tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

